

Juridiskās profesijas - Vācija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesēn tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#) versija. Mūsu tulkoņāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Šajā iedaļā sniegts pārskats par juridiskajām profesijām Vācijā.

Juridiskās profesijas

Prokurori

Amats un uzdevumi

Prokuratūra ir patstāvīga, tiesām pielīdzināma tiesībsardzības iestāde. Prokuratūra vada izmeklēšanas procesu, uztur apsūdzību kriminālprocesā un veic izpildi kriminālprocesā. Ja likumā nav noteikts citādi, prokuratūra kriminālprocesa ietvaros ir atbildīga arī par saukšanu pie atbildības par administratīviem pārkāpumiem.

Ja pastāv pietiekams pamats, prokuratūrai ir pienākums rīkoties jebkāda noziedzīga nodarījuma gadījumā. Tas nozīmē, ka prokuratūrai ir jāveic jebkuras aizdomās turētas personas kriminālvajāšana un jāizvirza tai apsūdzība, ja pastāv likumā noteikti priekšnoteikumi.

Veicot izmeklēšanu kriminālprocesā, prokuratūrai ir pilnvaras izmantot citu izmeklēšanas amatpersonu palīdzību. Šādas amatpersonas ir, piemēram, policisti, nodokļu inspektori un muitas amatpersonas. Šīm amatpersonām ir jāievēro prokuratūras norādījumi.

Prokuratūra tiesā rīkojas galvenokārt kriminālprocesā. Tas attiecas gan uz pirmo instanci, gan apelācijas instanci.

Apsūdzības izvirzīšana kriminālprocesā ir priekšnoteikums tiesas izmeklēšanai. Izņemot administratīvos pārkāpumus, apsūdzību vienmēr izvirza prokuratūra. Pēc apsūdzības izvirzīšanas notiekošajā galvenajā tiesas procesā prokurors piedalās ka apsūdzību izvirzījušās iestādes pārstāvis.

Procesā pirmajā instancē prokurors nolasa apsūdzību. Prokuroram ir tiesības noprotināt apsūdzēto un lieciniekus. Lietas iztiesāšanas noslēgumā prokurors uzstājas ar noslēguma runu, kurā tas novērtē faktisko un tiesisko situāciju un lūdz tiesu apsūdzētajam piemērot noteiktu sodu vai atbrīvot apsūdzēto.

Prokuroram ir pienākums būt objektīvam. Prokuroram ir jāņem vērā gan fakti, kas ir par labu apsūdzētajam, gan fakti, kas tam ir par sliktu. Ja prokuratūra ir pārliecināta, ka tiesas nolēmums ir jāpārskata faktisku vai tiesisku apstākļu dēļ, tā var iesniegt apelācijas sūdzību – arī par labu apsūdzētajam.

Organizācija

Prokuratūras uzbūve ir hierarhiska. Tādējādi prokuratūras amatpersonām ir jāņem vērā hierarhijā augstāk esošu amatpersonu norādījumi.

Tā kā Vācija ir federāla valsts, ir nepieciešams nošķirt federācijas un zemju pilnvaras.

Federālā prokuratūra

Federālās tiesas ģenerālprokurors (*Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof*) ir Vācijas Federatīvās Republikas augstākā iestāde kriminālvajāšanas jomā valsts drošības jautājumos. Šī amatpersona veic prokurora pienākumus visās nozīmīgajās krimināllietās, kas būtiski skar valsts iekšējās vai ārējās drošības jautājumus (t.i., politiski motivēti noziedzīgi nodarījumi, jo īpaši vardarbīgi terora akti, valsts nodevība un spiegošana).

Federālā ģenerālprokurora uzdevumos ietilpst arī kriminālvajāšana par Starptautisko krimināltiesību likumā (*Völkerstrafgesetzbuch*) paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un piedalīšanās kasācijas un sūdzību procesos, ko izskata Federālās tiesas krimināllietu senāti.

Federālais ģenerālprokurors vada Federālo ģenerālprokuratūru (*Bundesanwaltschaft*), kas pastāv pie Federālās tiesas. Viņš uzrauga un vada šīs iestādes federālo prokuroru, augstāko prokuroru un prokuroru darbu.

Federālais ģenerālprokurors ir federālā tieslietu ministra padotībā. Taču federālo zemju prokurori nav federālā ministra padotībā un ministram nav tiesību sniegt viņiem norādījumus.

Federālo zemju prokuratūras

Visos citos gadījumos (parasti noziedzīgi nodarījumi) par kriminālvajāšanu atbild federālo zemju prokuratūras. Federālais ģenerālprokurors federālajā līmenī un prokuratūras federālo zemju līmenī ir dažādas, viena no otras atdalītas iestādes. Nav hierarhiskas saiknes starp federālo līmeni un zemju līmeni.

Katrā no 16 federālajām zemēm ir sava prokuratūra, kas ir organizēta šādi.

Katrai reģionālajai tiesai (*Landgericht*) ir piesaistīta viena prokuratūra, kas ir atbildīga arī par attiecīgās reģionālās tiesas teritoriālajā jurisdikcijā esošajām apgabaltiesām (*Amtsgerichte*).

Prokuratūras ir padotas attiecīgās Augstākās reģionālās tiesas (*Oberlandesgericht*) ģenerālprokuratūrai, kura savukārt ir padota attiecīgās zemes tieslietu ministrijai.

Ģenerālprokuratūra ir atbildīga par apelācijas un kasācijas procesiem augstākajās reģionālajās tiesās. Ja šāds process ir piekritīgs Federālajai tiesai, prokurora funkcijas veic federālais ģenerālprokurors.

Papildu informācija par prokuratūru ir pieejama sadaļā ["Tiesas un prokuratūras"](#), kas atrodama Federālās tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē. Daudzām prokuratūrām ir sava tīmekļa vietne, kurai var piekļūt, izmantojot zemju tieslietu portālus.

Tiesneši

Organizācija

Tiesneša amats gan federālajās, gan zemju tiesās ir noteikts **Vācijas tiesnešu likumā** (*Deutsches Richtergesetz – DriG*). Papildu noteikumi ir paredzēti atsevišķo zemju tiesnešu likumos.

Federālo zemju tieslietu ministrijas veic uzraudzību pār tiesnešiem zemju tiesās. Federālajās tiesās strādājošo tiesnešu uzraudzību, izņemot konstitucionālo tiesu, veic attiecīgais federālais ministrs.

Amats un uzdevumi

Profesionāli tiesneši un piesēdētāji

Profesionāli tiesneši strādā vai nu federālā, vai zemju līmenī. Tiesneši federālajās zemēs amata pienākumus veic, piemēram, apgabaltiesā, reģionālajā tiesā vai augstākajā reģionālajā tiesā (*Oberlandesgericht*). Lielākā daļa tiesnešu strādā federālo zemju tiesās.

Federālajā līmenī tiesneši strādā Federālajā konstitucionālajā tiesā (*Bundesverfassungsgericht*), Federālajā tiesā (*Bundesgerichtshof*), Federālajā darba tiesā (*Bundesarbeitsgericht*), Federālajā finanšu tiesā (*Bundesfinanzhof*) un Federālajā Sociālo lietu tiesā (*Bundessozialgericht*), Federālajā administratīvajā tiesā (*Bundesverwaltungsgericht*) un Federālajā patentu tiesā (*Bundespatentgericht*).

Kriminālprocesā papildus profesionālajiem tiesnešiem ir arī piesēdētāji (*Schöffen*). Tas ir sabiedrisks amats, kuru pildīt aicina pilsoņus. Teorētiski tas var notikt arī bez attiecīgās personas piekrišanas. Pilsoni, kuru aicina par piesēdētāju, no šā pienākuma var atbrīvot īpašos apstākļos. Piesēdētāji darbojas apgabaltiesās un reģionālo tiesu krimināllietu un jauniešu lietu palātās.

Principā piesēdētājiem ir tādas pašas balsstiesības kā profesionāliem tiesnešiem. Tas nozīmē, ka viņi kopīgi lemj par apsūdzētā vainu un piemērojamo sodu.

Saskaņā ar **Tiesu likuma (*Gerichtsverfassungsgesetz - GVG*) 36. paragrāfu** piesēdētājus ievēl reizi piecos gados. Piesēdētāja amatu var ieņemt tikai Vācijas pilsoņi (***GVG* 31. paragrāfs**). Par piesēdētāju nevar aicināt personu, kura

- ir jaunāka par 25 gadiem vai pilnvaru termiņa sākumā ir vecāka par 70 gadiem (***GVG* 33. paragrāfs**),
- nedzīvo attiecīgajā pašvaldībā,
- nav piemērota amata pienākumu veikšanai ar veselību saistītu iemeslu dēļ,
- nav piemērota amata pienākumu veikšanai nepietiekamu vācu valodas zināšanu dēļ,
- ļoti iespējams kļūs maksātnespējīga,
- ir notiesāta vai pret to tiek veikts kriminālprocess (***GVG* 32. paragrāfs**).

Piesēdētājiem pienākas atlīdzība, kuras apjoms ir noteikts Tiesu sistēmas algu un atlīdzības likumā (*Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz*) (***GVG* 55. paragrāfs**). Federālās zemes ir sagatavojušas brošūras, kurās ir sniegta informācija par piesēdētāju pienākumiem. Šīs brošūras ir publicētas arī internetā. Federālās zemes piedāvā piesēdētāju apmācības kursus.

Tiesu amatpersonas (*Rechtspfleger*)

Tiesu amatpersonas ir tiesu sistēmai piederīgas amatpersonas. Tās (kā "trešā varas atzara otrais pīlārs") galvenokārt veic uzdevumus t.s. bezstrīdus procesā (t.sk. mantojuma lietās, aprūpes tiesību lietās, aizgādības un adopcijas lietās, zemesgrāmatu lietās, lietās, kuras saistītas ar komercsabiedrību, kooperatīvu un sabiedrību reģistriem, maksātnespējas procesā, biedrību lietās, mantas reģistru lietās, kuģu reģistru lietās u.c.), taču tās ir atbildīgas arī par vairāku citu tiesas uzdevumu veikšanu, piemēram, parādu piedziņā bezstrīdus kārtībā, valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanā, piespiedu izpildē, piespiedu izsolē un mantas pārvaldīšanā piespiedu izpildes procesā, tiesas izdevumu noteikšanā, izpildē kriminālprocesā, tiesvedībā Federālajā Patentu tiesā (*Bundespatentgericht*), kā arī starptautiskajā tiesiskajā sadarbībā.

Pašlaik apgabaltiesās (*Amtsgerichte*) tiesu amatpersonu skaits jau pārsniedz tiesnešu skaitu. Tiesu amatpersonu darbību nosaka Tiesu amatpersonu likums (*Rechtspflegergesetz – RPflG*). Tiesu amatpersonas, veicot savas funkcijas un pieņemot lēmumus, ir neatkarīgas un pakļautas tikai likumam un tiesību aktiem. Pret viņu lēmumiem var vērsties, izmantojot vispārējos procesuālajos tiesību aktos paredzētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Juridiskās datubāzes

Sabiedrībai ir pieejamas šādas tiesu varai piederīgajām profesijām veltītas datubāzes:

- [Federālās tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietne,
- Federālo zemju tīmekļa vietnes (piemēram, [Hamburgas](#), Berlīnes, [Bavārijas](#)),
- tīmekļa vietnes, kurās pieejama atsevišķu tiesu publicēta informācija,
- kopējais [Federācijas un zemju tieslietu portāls](#).

Informācija ir pieejama arī [Vācijas Tiesnešu apvienības vietnē](#) un [Vācijas Tiesu amatpersonu apvienības vietnē](#).

Advokāti

Vācijā ir apmēram 160 000 advokātu. Advokātiem ir nepieciešama tāda pati izglītība kā tiesnešiem, un viņiem ir tiesības sniegt konsultācijas saviem klientiem un pārstāvēt viņus visos juridiskajos jautājumos. Visi advokāti var pārstāvēt personu tiesā un ārpus tiesas; saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem nav īpašu advokātu pārstāvībai tiesas procesā. Advokātiem ir tiesības pārstāvēt personas visās Vācijas tiesās. Vienīgais izņēmums ir pārstāvība civillietās Federālajā tiesā – lai varētu to veikt, ir nepieciešams izpildīt īpašas prasības.

Advokātu darbībai piemērojami noteikumi ir paredzēti Federālajos advokātu noteikumos (*Bundesrechtsanwaltsordnung – BRAO*). Turklāt advokāti pašpārvaldes ceļā pieņem papildu noteikumus, kas reglamentē profesiju, proti, Advokātu profesionālās darbības kārtību (*Berufsordnung für Rechtsanwälte – BORA*) un Specializēto advokātu darbības kārtību (*Fachanwaltsordnung – FAO*). Advokātu atlīdzība ir noteikta Advokātu atlīdzības likumā (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz – RVG*).

Advokatūra ir organizēta 27 reģionālās advokātu kolēģijās, kā arī advokātu kolēģijā, kas pastāv pie Federālās tiesas. Kolēģijas ir atbildīgas par uzņemšanu advokatūrā. Tās uzrauga arī to, kā advokāti pilda profesionālos pienākumus.

Juridiskās datubāzes

Plaša informācija par advokatūru ir pieejama [📄 Federālās advokātu kolēģijas \(BRAK\)](#) tīmekļa vietnē. Arī [📄 Vācijas Advokātu biedrība \(DAV\)](#), plašākā Vācijas advokātu interešu aizstāvības organizācija, sniedz plašu informāciju par advokāta profesiju arī angļu un franču valodā.

Advokātus var meklēt [📄 Federālajā advokātu sarakstā \(Bundesweite Amtliche Anwaltsverzeichnis\)](#), kurā iekļauti visi advokāti (pieejams vācu un angļu valodā), kā arī [📄 Vācijas Advokātu biedrības informācijas vietnē \(Deutsche Anwaltsauskunft\)](#).

Patentu advokāti

Vācijā darbojas apmēram 3000 patentu advokāti. Viņi ir pabeiguši studijas dabaszinātņu vai tehniskā jomā un ir ieguvuši juridisku papildizglītību. Viņiem ir pilnvaras konsultēt un īstenot pārstāvību rūpnieciskā īpašuma tiesību jomā (jo īpaši attiecībā uz patentiem, funkcionālajiem modeļiem, dizainparaugiem un preču zīmēm), īpaši attiecībā uz to reģistrāciju un uzraudzību. Viņiem ir tiesības pārstāvēt klientus Vācijas Patentu un preču zīmju iestādē (*Deutsches Patent- und Markenamt*), Federālajā patentu tiesā (*Bundespatentgericht*) un īpašos gadījumos arī Federālajā tiesā. Reģionālajās un Augstākajās reģionālajās tiesās patentu advokāti var paust sava klienta pozīciju, taču nevar iesniegt pieteikumus.

Patentu advokātu darbībai piemērojamais regulējums ir paredzēts Patentu advokātu noteikumos (*Patentanwaltsordnung – PAO*). Patentu advokāti ir apvienojušies patentu advokātu kolēģijā.

Juridiskās datubāzes

Informāciju par patentu advokātiem var iegūt [📄 Patentu advokātu kolēģijas](#) tīmekļa vietnē. Tur pieejams arī patentu advokātu saraksts.

Notāri

Vācijā pašlaik darbojas gandrīz 8000 notāru, kuriem parasti nepieciešams iegūt tādu pašu izglītību kā tiesnešiem. Notāri sniedz neatkarīgas un objektīvas konsultācijas un palīdzību, slēdzot svarīgus tiesiskus darījumus un preventīvās tiesībaizsardzības jomā. Svarīgākais uzdevums ir tiesisku darbību apliecināšana.

Vācijas federālās struktūras dēļ pastāv dažādu veidu notāri. Lielākajā daļā federālo zemju notāri savus pienākumus veic kā savu pamatdarbu (*Nurnotariat*). Atsevišķās federālajās zemēs notāra pienākumus īsteno papildus advokāta darbībai (*Anwaltsnotariat*). Bādenē-Virtenbergā (līdz 2017. gadam) pastāv arī valsts notāri (*Amtsnotare*). Visos gadījumos notārus ieceļ attiecīgās zemes tieslietu pārvalde un tie darbojas šīs pārvaldes uzraudzībā.

Notāru profesionālo darbību regulē Federālā notāru darbības kārtība (*Bundesnotarordnung – BnotO*). Notāru amata atlīdzība ir noteikta Atlīdzības kārtībā (*Kostenordnung – KostO*).

Notāri ir attiecīgās reģionālās notāru kolēģijas biedri.

Juridiskās datubāzes

Plaša informācija par dažādiem ar notāriem saistītiem jautājumiem ir pieejama [📄 Federālās notāru kolēģijas](#) tīmekļa vietnē. Šajā vietnē pieejamais [📄 notāru](#) saraksts var būt noderīgs, meklējot notāru. Informācija ir pieejama vācu, angļu, franču un spāņu valodā.

Citas juridiskās profesijas

Juridiskās profesijas saskaņā ar Juridisko pakalpojumu likumu (*Rechtsdienstleistungsgesetz*)

Juridisko pakalpojumu likumā (*Rechtsdienstleistungsgesetz – RDG*) ir sniegta iespēja inkaso pakalpojumu sniedzējiem, pensiju konsultantiem un juridisko pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ar īpašas zināšanas par kādas citas valsts tiesību sistēmu, sniegt juridiskos pakalpojumus ārpusstiesas jautājumos. Inkaso pakalpojumu sniedzējiem un pensiju konsultantiem noteiktos gadījumos ir tiesības pārstāvēt savus klientus tiesā. Priekšnoteikums ir reģistrēšana, ko pēc personas pieprasījuma veic tiesa. Informācija par reģistrēšanu tiek publicēta Juridisko pakalpojumu reģistrā.

Šādiem juridisko pakalpojumu sniedzējiem nav pienākuma būt par kolēģijas vai citas profesionālas organizācijas biedru. Daļa inkaso pakalpojumu sniedzēju un pensiju konsultantu ir apvienojušies profesionālās organizācijās; lielākās apvienības ir Vācijas

Inkaso uzņēmumu federālā apvienība (*Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen*), Vācijas juridisko konsultantu/juridisko pakalpojumu sniedzēju federālā apvienība (*Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister*) un Pensiju konsultantu federālā apvienība (*Bundesverband der Rentenberater*).

Juridiskās datubāzes

Juridisko pakalpojumu reģistru, kurā iekļauts juridisko pakalpojumu sniedzēju saraksts un par reģistrāciju atbildīgās tiesas, var aplūkot Vācijas Tieslietu portālā. Papildu informācija ir atrodama [Vācijas Inkaso uzņēmumu federālās apvienības](#), [Vācijas juridisko konsultantu/juridisko pakalpojumu sniedzēju federālās apvienības](#) un [Pensiju konsultantu federālās apvienības tīmekļa vietnē](#).

Organizācijas, kas sniedz bezmaksas juridiskus pakalpojumus

Vācijā juridiskas konsultācijas bez maksas sniedz liels skaits labdarības organizāciju (ievērojot **Juridisko pakalpojumu likuma** 6. un 8. paragrāfu). Svarīgākās organizācijas ir šādas:

- [Vācijas strādnieku labklājības biedrība \(Arbeiterwohlfahrt Bundesverband e.V.\)](#),
- [Katoļu labdarības organizācija "Caritas"](#),
- [Protestantu labdarības organizācija "Diakonie"](#),
- [Vācijas ebreju labklājības centrs \(Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland\)](#),
- [Vācijas Sarkanais krusts](#),
- [Labklājības organizācija "Partitätischer Wohlfahrtsverband"](#).

Saites

[Federācijas un zemju tieslietu portāls](#)

[Federālā tieslietu ministrija](#)

[Vācijas Federālā tieslietu ministrija](#)

[Hamburgas Tieslietu ministrija](#)

[Berlīnes Tieslietu ministrija](#)

[Bavārijas Tieslietu ministrija](#)

[Vācijas Tiesnešu apvienība](#)

[Vācijas Advokātu kolēģija](#)

[Federālais advokātu saraksts](#)

[Vācijas Advokātu biedrība](#)

[Vācijas Advokātu biedrības informācijas vietne](#)

[Patentu advokātu kolēģija](#)

[Notāru saraksts](#)

[Federālā notāru kolēģija](#)

Informācijas vietne par reģistrētiem juridisko pakalpojumu sniedzējiem

[Vācijas strādnieku labklājības biedrība \(Arbeiterwohlfahrt Bundesverband e.V.\)](#)

[Katoļu labdarības organizācija "Caritas"](#)

[Protestantu labdarības organizācija "Diakonie"](#)

[Vācijas ebreju labklājības centrs \(Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland\)](#)

[Vācijas Sarkanais krusts](#)

[Labklājības organizācija "Partitätischer Wohlfahrtsverband"](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 27/03/2013